

**ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΩΝ****ΚΕΙΜΕΝΟ 1****Εισαγωγικό σημείωμα**

Ο Χαράλαμπος Κωνσταντίνου είναι καθηγητής Σχολικής Παιδαγωγικής και Εκπαιδευτικής αξιολόγησης στο Παιδαγωγικό Τμήμα ΔΕ της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Η καθημερινότητα των Ελλήνων φανερώνει χαρακτηριστικά της παιδείας τους

Η συλλογιστική προσέγγιση του θέματος βασίζεται στην παραδοχή ότι η διαμόρφωση της κοινωνικής συμπεριφοράς κάθε ατόμου συνιστά δημιούργημα της επιρροής, κυρίως, του περιβαλλοντικού παράγοντα. Με άλλα λόγια, στην κοινωνική συμπεριφορά συμπυκνώνονται οι εμπειρίες, τα βιώματα, οι στάσεις, οι αντιλήψεις, οι νοοτροπίες, οι πληροφορίες και, γενικά, οι ιδιαιτερότητες που βιώνει κάθε άτομο μέσα από τη συναναστροφή και την αλληλεπίδραση του με πρόσωπα, θεσμούς, περιστάσεις και, συνολικά, με τη λειτουργία του κοινωνικού συστήματος. Αυτό σημαίνει, τελικά, ότι η κάθε οικογένεια, το κάθε σχολείο και, γενικά, η κάθε κοινωνία, στο πέρασμα του χρόνου έχουν διαμορφώσει τη δική τους κουλτούρα, μέσα από την αλληλεπίδραση που συντελείται ανάμεσα τους, η οποία αποτυπώνεται στη συμπεριφορά των μελών τους.

Διατυπώνοντας διαφορετικά την άποψη αυτή, υποστηρίζουμε ότι η συμπεριφορά του μέλους της ελληνικής κοινωνίας, όπως αυτή εκδηλώνεται στην καθημερινότητα του και σε όλους τους τομείς, «προδίδει» την παιδεία που έχει αποκτήσει το μέλος μέσα από τη συμμετοχή και δραστηριοποίηση του στην οικογενειακή, σχολική και κοινωνική ζωή. Αυτό, λοιπόν, το είδος παιδείας επιδιώκουμε να αναδείξουμε μέσα από χαρακτηριστικά παραδείγματα της συμπεριφοράς του παιδιού, του νέου και, γενικά, του Έλληνα πολίτη. Ιδού, λοιπόν, ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα, τα οποία δε χρειάζεται να καταβάλει κανείς μεγάλη προσπάθεια για να τα παρατηρήσει και να τα αντιληφθεί στην καθημερινότητα των Ελλήνων, λόγω του ότι εμφανίζονται με υψηλή συχνότητα:

- Ένας ανησυχητικός αριθμός μαθητών όλων των βαθμίδων, μετά τη χρήση του

‘Εξυπνα και Εύκολα ... η Γνώση!

περιεχομένου, πετά τη συσκευασία ή ακόμη και το περιεχόμενο των αναλώσιμων προϊόντων (γαριδάκια, μπισκότα, τσίχλα...) στους κοινόχρηστους χώρους του σχολείου ή σε όποιον άλλο εξωσχολικό κοινόχρηστο χώρο βρεθεί (πεζοδρόμιο, δρόμο...).

- Ένας μειοψηφικός, αλλά σταθερός, αριθμός φοιτητών, επανειλημμένα και συστηματικά, γράφει συνθήματα, κατά κανόνα, ακραία, χυδαία και κυρίως πολιτικού περιεχομένου, όχι σε πανό αλλά στους τοίχους των πανεπιστημιακών κτιρίων, παραβιάζοντας κάθε κριτήριο αισθητικής και, προφανώς, καταστρατηγώντας τη δημόσια και ιδιωτική ιδιοκτησία.

- Οι επιφάνειες μνημείων, ανδριάντων και αγαλμάτων επικαλύπτονται και βεβηλώνονται, συχνά και απροκάλυπτα, με τουλάχιστον αντιαισθητικά συνθήματα και γκράφιτι, προσβάλλοντας τη μνήμη σημαντικών προσωπικοτήτων της ιστορίας, του πολιτισμού και γενικά της κοινωνίας.

- Η ποιότητα του πολιτικού λόγου και της συμπεριφοράς αρκετών πολιτικών προσώπων, όχι μόνο στις προεκλογικές τους διαδικασίες αλλά και μέσα στην ίδια τη Βουλή, είναι από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα «κουλτούρας» συμπεριφοράς.

- Η χρήση χυδαίων και προσβλητικών εκφράσεων ή του φασκελώματος παρατηρείται καθημερινά σε μεγάλη συχνότητα, ακόμη και για επουσιώδη ζητήματα και συμβάντα.

- Ένας απροσδιόριστος αριθμός οδηγών σταθμεύει το αυτοκίνητο του κατά τέτοιον ατομικιστικό τρόπο, ώστε να στερεί τουλάχιστον μία θέση στάθμευσης σε οδηγούς που αναζητούν να σταθμεύσουν τα αυτοκίνητα τους.

- Οι άκρες των μικρών και μεγάλων δρόμων και οι παραλίες, σχεδόν πανελλαδικά, «στενάζουν» από σκουπίδια, κυρίως άδεια πλαστικά μπουκάλια νερού, κύπελλα καφέ, αποτσίγαρα, αποφάγια κ.ο.κ.

- Το πέταγμα του αποτσίγαρου ή ακόμη και του άδειου πακέτου από το παράθυρο του αυτοκινήτου και το άδειασμα του σταχτοδοχείου του αυτοκινήτου στους φωτεινούς σηματοδότες αποτελούν συνηθισμένη καθημερινή ενέργεια.

Αυτές και πολλές άλλες περιπτώσεις συμπεριφοράς οδηγούν στη διαπίστωση ότι ένας ερευνητικά απροσδιόριστος και, ασφαλώς, ανησυχητικός αριθμός Ελλήνων πολιτών, σχεδόν όλων των ηλικιών, δίνει καθημερινά και συχνά δείγματα έλλειψης παιδείας, η οποία αποτυπώνεται στη συμπεριφορά τους με χαρακτηριστικά γνωρίσματα την αγένεια, την έλλειψη σεβασμού και αισθητικής, την ασυνέπεια, την ανευθυνότητα κ.ο.κ. Αυτά τα δείγματα συμπεριφοράς, που, ενδεχομένως, από

Έξυπνα και Εύκολα ... η Γνώση!

ορισμένους εκλαμβάνονται ως «μικρής» πολιτισμικής και κοινωνικής εμβέλειας και σημασίας, φανερώνουν παγιωμένες αντιλήψεις, νοοτροπίες και πρακτικές, οι οποίες, όμως, αφενός δύσκολα ανατρέπονται, γιατί ενισχύονται από τον τρόπο λειτουργίας του πολιτικού και κοινωνικού συστήματος, με γνωρίσματα, π.χ., την ανοχή και την ατιμωρησία, και αφετέρου απηχούν στην πράξη τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας στη διαχείριση προσωπικών και κοινωνικών ζητημάτων. Όλα αυτά, πέραν των γνωρισμάτων της επικρατούσας κουλτούρας, οδηγούν σε μια απαισιόδοξη διαπίστωση ότι η λειτουργία και το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας, σε ζητήματα παιδείας και κοινωνικής συμπεριφοράς, δε διαγράφονται ιδιαίτερα ευοίωνα. Η διαπίστωση αυτή έχει τη σημασία της, δεδομένου ότι η λειτουργία των θεσμών και συνολικά του κοινωνικού συστήματος εξαρτάται από τις αξίες, τους κανόνες και τις πρακτικές που χρησιμοποιούν οι πολίτες μιας κοινωνίας σε όλα τα επίπεδα της καθημερινής επικοινωνίας και δραστηριοποίησης τους.

Χαράλαμπος Κωνσταντίνου, Καθημερινή (διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Εισαγωγικό σημείωμα

Ο Τάκης Χατζηαναγνώστου γεννήθηκε το 1923 στη Μυτιλήνη- Τιμήθηκε με βραβεία, ανάμεσα στα οποία το Βραβείο Ουράνη της Ομάδας των Δώδεκα, το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος (Ένας πολίτης ελεεινής μορφής, 1976), το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών και το Βραβείο Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών για την πεζογραφία. Τα έργα τον έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες.

Ένας πολίτης ελεεινής μορφής (απόσπασμα)

Βράδιαζε.¹ Τα πρώτα σκότη κατέβαιναν αναπότρεπτα απ' τον ουρανό. Αισθάνθηκε σα να τον πίεζαν στο στήθος. Χώθηκε μέσα στα πλήθη, έψαχνε. Απ' τις ομιλίες δίπλα του, απ' τις κραυγές, απ' τα μεγάφωνα, καταλάβαινε διάχυτη μιαν αόριστη ανησυχία

---

¹ Νύχτα Παρασκευής 16 προς Σάββατο 17 Νοεμβρίου 1973. Φοιτητές και πολίτες ενωμένοι βρίσκονται μέσα στον χώρο του Πολυτεχνείου και διαδηλώνουν κατά της στρατιωτικής δικτατορίας που υπήρχε τότε στην Ελλάδα. Επικρατεί ένταση και αναστάτωση. (Σ.Σ.)

Έξυπνα και Εύκολα ... η Γνώση!

παντού, μες στις καρδιές, πάνω απ' τα κεφάλια, πάνω απ' τις στέγες, έξω απ' τα κάγκελα, σ' όλη την πολιτεία. (...) Έπρεπε να βρεθή το γρηγορότερο κοντά στα παιδιά. Έσπρωξε, τον έσπρωξαν, τρύπωσε, παρακάλεσε. Οι γιοι του, πουθενά. Έφτασε κοντά στην κεντρική πύλη.

- Πατέρα!

Σκίρτησε, ανοιγόκλεισε τα μάτια, γύρισε αριστερά, δεξιά. Τέλος τους είδε ανεβασμένους απάνω στα σιδερένια κάγκελα της πύλης, στην κορφή, ωραίους, με τα πρόσωπα όλο φως, με τα νεανικά κορμιά τεντωμένα, έτοιμα να σπάσουν θαρρείς απ' την έξαρση των τρυφερών χυμών.

- Ανέβα κι εσύ!

Η καρδιά του τινάχτηκε από μέσα του. «Κι εγώ!...» Πήδησε. Τ' άλλα σκαρφαλωμένα παιδιά τού 'καναν τόπο. Ανέβηκε. Γραπώθηκε απ' τα σίδηρα. Αγκάλιασε τ' αγόρια του. Άρχισε να κραυγάζει κι αυτός μαζί τους, να τραγουδά, να χειρονομή. Ελευθερία! Ελευθερία! Τι πυρετός! Θάλασσα ο λαός απ' έξω. Πήχτρα οι δρόμοι. «Θα μας επιτεθούν; Ποιοι; Από πού;» Ανάστα ο Κύριος! Να η δόξα του ανθρώπου!

Ξαφνικά...

Ναι, ήταν τόσο ξαφνικά, που δεν καλοκατάλαβε αμέσως κανείς. Όμως ήταν γεγονός ότι για μια στιγμή η θάλασσα του λαού απ' έξω, στις λεωφόρους και τους δρόμους, συνταράχτηκε, σα να πέρασε από πάνω της αόρατο δρολάπι.² Άξαφνη απορία άστραψε στα μάτια. Ύστερα η απορία έγινε ζωντανά ερωτηματικά, που πήδησαν από χείλια σε χείλια, χωρίς ωστόσο να τους απαντήσει κανείς. Οι άνθρωποι κοιτάχτηκαν. Και πριν προλάβουν να συνεννοηθούν, έσκασε η πρώτη δακρυγόνα βόμβα ανάμεσα τους. Τρόμαξαν. Ο κρότος, η σύγχυση, ο καπνός, έφεραν τα πρώτα σημάδια ενός απρόσμενου πανικού. Οι μάζες ανασάλεψαν, κινήθηκαν βίαια. Οι βόμβες άρχισαν να πέφτουν βροχή. Οι καπνοί έπνιξαν τον κόσμο. Οι κραυγές και τα ουρλιαχτά ανέβαιναν ως τον ουρανό. Δάκρυα, δάκρυα παντού. Πόνοι στα μάτια. Ύπουλη παραφροσύνη. Αλαλαγμοί. Παρ' όλα αυτά, στα κάγκελα τα παιδιά τραγουδούσαν ολοένα και πιο δυνατά, ολοένα και πιο αγέρωχα. Νύχτωσε για καλά. (...)

(...) Οι ώρες περνούν. Η μάχη, με τις φωνές και τα τραγούδια απ' τη μια, με τις βόμβες, το μίσος και τη λύσσα απ' την άλλη, συνεχίζεται. Η πόλη ολάκερη αγκομαχεί,

² Δρολάπι = Ραγδαία, καταρρακτώδης βροχή, που συνοδεύεται από πολύ ισχυρό άνεμο [πηγή: Μεγάλο Ηλεκτρονικό Λεξικό Νεοελληνικής Γλώσσας - Πατάκη (<http://lexicon-neo-hel.patakis.gr>)].

βράζει. Οι δρόμοι της, τα σπίτια της, τα κτίρια της, ο αέρας της, ο ουρανός της, βογκούν, γυρεύουν το δίκιο τους. Ωσπου ακούγεται από μακριά βαρύς ρόχθος μηχανών. Ο λαός σωπαίνει, αφουγκράζεται. Τα παιδιά σταματούν τα τραγούδια, αφουγκράζονται.

- Τι είναι;

Μια ανώνυμη φωνή φωνάζει:

- Τα τανκς!

Έρχονται λοιπόν τα τανκς να περικυκλώσουν το κάστρο, να πολιορκήσουν τα τραγούδια και τις φωνές! Ας έρθουν να μετρηθούμε!

Ατσαλώνουν οι καρδιές. Γίνονται βουητό οι φωνές. Οι κραυγές γίνονται γλώσσες από φλόγες. Και τα τραγούδια γίνονται τώρα μια στήλη από φως, που απλώνεται και χύνεται πάνω απ' τον κόσμο, και διαλύει τους καπνούς, και σκορπίζει τον πανικό, και θεμελιώνει μian απόφαση παρμένη μέσα στην καρδιά τούτης της φυλής πριν από αμέτρητους αιώνες.

«Θα μας επιτεθούν».

«Κι εμείς;»

«Θα πολεμήσουμε ως το τέλος!».

Ένα τεράστιο τανκς, σαν κολασμένο τέρας, φορτωμένο κανόνια και θανατική φωτιά, έρχεται και σταματά ακριβώς απέναντι στην κεντρική πύλη του κάστρου. Όλα σωπαίνουν μεμιάς. Η πολιτεία κρατά την αναπνοή της. Οι άνθρωποι κρατούν για μια στιγμή τους χτύπους της αναστατωμένης τους καρδιάς. Ακούγεται μια δυνατή φωνή από τηλεβόα:

- Παραδοθήτε!

Καμιά απόκριση από πουθενά. Ξανά ο τηλεβόας:

- Παραδοθήτε! Αλλιώς θα χυθή αίμα άδικα!

Τότε υψώθηκε απ' τα κάγκελα μια νεανική, παιδική σχεδόν φωνή:

- Είσαστε αδέρφια μας! Είμαστε όλοι αδέρφια! Δεν μπορείτε να μας χτυπήσετε.

Το αίμα μας είναι αίμα δικό σας!

Την ίδια στιγμή μια φωνή άλλη, μια μεστή γυναικεία φωνή, απ' το πλήθος, πετάχτηκε μπροστά. Δεν πρόλαβε κανείς να τη αποδιώξει. Όρμησε πάνω στο τανκς, το χτύπησε άγρια με τις γροθιές της, φώναξε:

- Ξυπνείστε! Είμαστε όλοι της ίδιας μάνας παιδιά! Κάνετε πίσω! Πίσω!

Έξυπνα και Εύκολα ... η Γνώση!

Η μηχανή μούγκρισε. Ποιος θα λογάριαζε τώρα μια πόρνη ενός ανώνυμου, μακρινού, συνοικιακού ισόγειου; Οι ερπύστριες σάλεψαν. Τα κανόνια υψώθηκαν. Το κάστρο συνταράχτηκε. Μα δε λύγισε. Πρώτη η γυναίκα άνοιξε το στόμα. Την ακολούθησαν αμέσως όλες οι καρδιές. Σ' όλα τα χείλια φούντωσε μεμιάς ο Ύμνος της πατρίδας, που τίποτα δεν τη λύγισε ποτέ, από καταβολής κόσμου. Με το χέρι στο στήθος αυτός ο λαός, ακόμα κι αν πέρασαν από πάνω του λαίλαπες και καταγίδες, κι αν καταξέσκισαν το κορμί του τσακάλια κι όρνια και θηρία κάθε λογής, αυτός ορκιζόταν: «Ελευθερία ή Θάνατος!...». Κι ο όρκος τούτος δεν ήταν λόγια μοναχά. Ήταν η ίδια η ψυχή του λαού, καμωμένη τραγούδι, βγαλμένη μέσ' απ' τα ιερά του κόκαλα.

Ωστόσο οι μηχανές μήτε από ιστορία ξέρουν, μήτε από καρδιά. Οι ερπύστριες γύρισαν. Το άγριο τέρας, αναποδογύρισε τη γυναίκα, μάτισε³ την άσφαλτο, σκαρφάλωσε στο πεζοδρόμιο. Τα παιδιά, αλύγιστα, τραγουδούσαν ασταμάτητα μπροστά του, σκαρφαλωμένα σαν άγγελοι Θεού απάνω στα κάγκελα της πύλης. Μαζί τους πάντα κι εκείνος κι οι δυο του γιοι. Το τέρας μούγκρισε, πήρε φόρα, όρμησε. Η πύλη γκρεμίστηκε στο λεφτό, έγινε άμορφος σωρός, τσιμέντα, χώματα, σίδερα. Ο όλεθρος κι ο θάνατος πέρασαν από πάνω αδάκρυτοι, αλέθοντας πέτρες, τραγούδια και σάρκες.

Με την αύριο, όταν οι δυνάμεις της «εξουσίας» καθάριζαν τον τόπο της σφαγής απ' τα αίματα και τις άλλες ακαθαρσίες, βρήκαν μες στο σωρό ένα κομμάτι ξεσκισμένο σακακιού, με μian ανοιχτή τσέπη να χάσκη μπροστά στα βαριεστημένα τους μάτια. Μέσ' απ' αυτήν την τσέπη ξεμύτιζε ένα βρώμικο χαρτί. Το τράβηξαν, το εξέτασαν. Διάβασαν τούτα τα γράμματα, με μολύβι:

Καταγγέλλω

Καταγγέλλω τον εαυτό μου, που δεν ζύπνησα πιο μπροστά, που δεν ξεσηκώθηκα πιο μπροστά, ν' αντισταθώ στη βία και στον τρόμο.

Καταγγέλλω τον εαυτό μου, που υπήρξα ένας πολίτης ελεεινής μορφής.

11 Ιουνίου 1975

Τάκης Χατζηαναγνώστου, Ένας πολίτης ελεεινής μορφής'

από την ανθολογία του Ηλία Γκρη

Το μελάνι φωνάζει -Η 17η Νοεμβρίου 1973 στη λογοτεχνία,

³ Μαστίγωσε

εκδ. Γαβριηλίδη, 2013 (διατηρήθηκε η ορθογραφία του κειμένου)

ΘΕΜΑΤΑ

A. Το κείμενο 1 έχει δημοσιευθεί σε πολιτική εφημερίδα και αναφέρεται στην παιδεία των Νεοελλήνων. Να πυκνώσετε σε ένα σύντομο κείμενο (50-60 λέξεων) το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει ο συντάκτης του, αξιοποιώντας το υλικό της τελευταίας παραγράφου («Αυτές και πολλές άλλες... και δραστηριοποίησης τους»), προκειμένου να το χρησιμοποιήσετε σε γραπτή ομαδική εργασία.

[Μονάδες 10]

B1. Να χαρακτηρίσετε καθεμιά από τις πιο κάτω προτάσεις/ πληροφορίες ως ΣΩΣΤΗ ή ΛΑΘΟΣ, σύμφωνα με το κείμενο 1. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας με συγκεκριμένη αναφορά σε αυτό.

Πληροφορία	Σωστή/ Λάθος	Αιτιολόγηση με αναφορά στο κείμενο
α) Η διαμόρφωση της κοινωνικής συμπεριφοράς του κάθε ατόμου εξαρτάται από την οικογένεια στην οποία μεγαλώνει.		
β) Η πλειοψηφία των νέων σέβεται τους κοινόχρηστους χώρους.		
γ) Η χρήση χυδαίων και προσβλητικών εκφράσεων είναι χαρακτηριστικό των πολιτικών προσώπων.		

Έξυπνα και Εύκολα ... η Γνώση!

<p>δ) Οι συμπεριφορές των Ελλήνων πολιτών, που δηλώνουν έλλειψη παιδείας, εύκολα μπορούν να ανατραπούν.</p>		
<p>ε) Η λειτουργία και το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας, σε ζητήματα παιδείας και κοινωνικής συμπεριφοράς, δε διαγράφονται ιδιαίτερα ευοίωνα.</p>		

[Μονάδες 15]

B2. α) Να εντοπίσετε και να καταγράψετε μία περίπτωση μακροπεριόδου λόγου στο **κείμενο 1** που σας δόθηκε. Τι επιτυγχάνει με τη χρήση του ο συντάκτης;

β) Σε τι αποσκοπεί ο συντάκτης με τη χρήση πολλών παραδειγμάτων στο **κείμενο 1**; («Ένας ανησυχητικός αριθμός ... συνηθισμένη καθημερινή ενέργεια»)

[Μονάδες 15]

B3. α) Να γράψετε τέσσερις διαφορετικούς εκφραστικούς τρόπους που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στο **κείμενο 2** και να σχολιάσετε τη λειτουργία τους.

β) Να εντοπίσετε και να καταγράψετε δύο διαφορετικούς αφηγηματικούς τρόπους που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στο απόσπασμα του πεζογραφήματος (**κείμενο 2**) που σας δόθηκε. Να σχολιάσετε τη λειτουργία τους.

[Μονάδες 15]

Γ. Πιστεύετε πως οι νέοι της εποχής μας θα έδειχναν, σε ανάλογη δύσκολη κατάσταση, την ίδια αγωνιστικότητα και θα είχαν το ίδιο σθένος με τους νέους του αποσπάσματος (**κείμενο 2**) που σας δόθηκε; Να γράψετε τις σκέψεις σας σε ένα κείμενο 100-200 λέξεων.

[Μονάδες 15]

Έξυπνα και Εύκολα ... η Γνώση!

Δ. Στο **κείμενο 1** που σας δόθηκε ο συντάκτης υποστηρίζει πως «(...) ένας ερευνητικά απροσδιόριστος και, ασφαλώς, ανησυχητικός, αριθμός Ελλήνων πολιτών, σχεδόν όλων των ηλικιών, δίνει καθημερινά και συχνά δείγματα έλλειψης παιδείας, η οποία αποτυπώνεται στη συμπεριφορά τους με χαρακτηριστικά γνωρίσματα την αγένεια, την έλλειψη σεβασμού και αισθητικής, την ασυνέπεια, την ανευθυνότητα κ.ο.κ.». Πώς επιβεβαιώνεται στην καθημερινότητα μας η άποψη αυτή; Με ποιους τρόπους η οικογένεια και το σχολείο θα μπορούσαν να καλλιεργήσουν στους νέους τον σεβασμό απέναντι σε καθετί κοινό, το οποίο είναι δικαίωμα όλων μας να το απολαμβάνουμε; Η απάντησή σας να έχει τη μορφή ανοιχτής επιστολής (300-400 λέξεων), η οποία θα δημοσιευθεί στον τοπικό Τύπο.

[Μονάδες 30]

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

B1.1. Ποια γεγονότα και ποια συναισθήματα ενώνουν και κινητοποιούν τους ανθρώπους στην ιστορία (**κείμενο 2**) που περιγράφει ο Τ. Χατζηαναγνώστου; Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε ένα κείμενο 50-60 λέξεων, με αναφορές στο απόσπασμα που σας δόθηκε.

B1.2. Να επιλέξετε από τα παρακάτω εκφωνήματα εκείνο που αποδίδει ορθότερα (νοηματικά) το τελευταίο μέρος του αποσπάσματος του πεζογραφήματος (**κείμενο 2**) και να αιτιολογήσετε σύντομα την απάντησή σας. *«Καταγγέλλω, Καταγγέλλω τον εαυτό μου, που δεν ζύπνησα πιο μπροστά, που δεν ξεσηκώθηκα πιο μπροστά, ν' αντισταθώ στη βία και στον τρόπο. Καταγγέλλω τον εαυτό μου, που υπήρξα ένας πολίτης ελεεινής μορφής».* α) Η επαναστατικότητα είναι στη φύση των νέων.

β) Είναι προσωπική ευθύνη του κάθε ανθρώπου να ξεφύγει από την κατάσταση του «πολίτη ελεεινής μορφής».

γ) Η αδιαφορία για τα κοινά είναι ανανδρία.

B2.1. α) Ποια νοηματική σχέση εκφράζουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις/ φράσεις του **κειμένου 1**;

Έξυπνα και Εύκολα ... η Γνώση!

Με άλλα λόγια, τελικά (πρώτη παράγραφος), λοιπόν (δεύτερη παράγραφος) όχι μόνο ... αλλά και (έκτη παράγραφος), ώστε (όγδοη παράγραφος), αφενός ... αφετέρου (ενδέκατη παράγραφος).

β) Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στις παρακάτω περιπτώσεις του **κειμένου 1**: «προδίδει» (δεύτερη παράγραφος), «κουλτούρας» (έκτη παράγραφος), «στενάζουν» (ένατη παράγραφος), «μικρής» (ενδέκατη παράγραφος).

B2.2. α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του **κειμένου 1**: επιρροής, εκδηλώνεται, αντιληφθεί, σημαντικών, παγιωμένες.

β) Από το δεύτερο συνθετικό των παρακάτω λέξεων του **κειμένου 1** να σχηματίσετε μια νέα σύνθετη λέξη:

Λέξεις	Νέα Σύνθετη Λέξη
αντιλήψεις	
νοοτροπίες	
ιδιοκτησία	
αποτυπώνεται	
διαγράφονται	

B3. Να αναφερθείτε στο είδος του αφηγητή του **κειμένου 2** (χαρακτηρισμός, ρηματικό πρόσωπο, εστίαση).